

عجیب‌ترین ساکنان زمین

زندگی، پدیده عجیب و معمایی حل نشده است. به‌رغم گذشت صدها سال از آغاز پژوهش‌های جدی و سیستماتیک بشر روی زندگی و موجودات زنده، هنوز هم دور و بر ما موجودات زنده فراوانی هستند که یا کشف نشده‌اند یا نکته‌ای اعجاب‌انگیز برای غافلگیر کردن ما در چنته دارند.

زندگی، پدیده عجیب و معمایی حل نشده است. به‌رغم گذشت صدها سال از آغاز پژوهش‌های جدی و سیستماتیک بشر روی زندگی و موجودات زنده، هنوز هم دور و بر ما موجودات زنده فراوانی هستند که یا کشف نشده‌اند یا نکته‌ای اعجاب‌انگیز برای غافلگیر کردن ما در چنته دارند.

در این میان، طول عمر یکی از هیجان‌انگیزترین تفاوت‌های گونه‌های زنده است. بشر به دلیل ذات جان‌عزیز بودن خودش، به طول عمر یا حتی عمر جاودان و پیدا کردن اکسیر جوانی علاقه فراوانی دارد، بنابراین پیدا کردن و مطالعه روی موجوداتی که هزاران سال عمر می‌کنند برای نوع بشر یک فرصت استثنائی است تا درک بیشتری از زندگی به دست آورد.

نزدیک به یک دهه است که عکاسی به نام راشل ساسمن، دنیا را به دنبال قدیمی‌ترین موجودات زنده زیر پا می‌گذارد. از صحرای موژاوه تا حاشیه‌های مختوم به سرزمین‌های یخی گرینلند را می‌گردد تا صحنه‌هایی از حیات را ثبت کند که استوارانه در برابر تغییرات اقلیمی مقاومت کرده و هنوز پابرجا هستند.

کلونی درختان سپیدار 80 هزار ساله در یوتا و بوته خود تکثیر در تاسمانی، فقط دو تا از عجیب‌ترین مواردی هستند که بین چند گیاه، قارچ و بی‌مهره ثبت شده توسط وی به چشم می‌خورند. این عکس‌ها در کتاب تازه منتشر شده‌ای با نام قدیمی‌ترین زندگانی جهان کنار هم قرار داده شده‌اند. مجموعه یاد شده مظهری چشم‌نواز از تاریخ طبیعی زمین و ساکنان آن است. این ترکیب هنر و دانش نه تنها چشم‌اندازی از گذشته را عرضه می‌کند که غفلت امروز بشر، می‌تواند نقش تذکره‌ای بر آنچه از دست خواهد رفت نیز داشته باشد.

ساسمن برای تکمیل تحقیقات خود با زیست‌شناسان مختلفی همکاری داشته است. کارل زیمر، نویسنده مطالب علمی، مقدمه کتاب را نوشته و هانس اولریچ اوبریست مقاله‌های مجلد جدید را تالیف کرده است. از سوی دیگر، ساسمن فعالیت‌های مداومی برای جلب توجه جهانیان به ذات آسیب‌پذیر استروماتولیت‌ها (توده‌هایی در آب‌های کم‌عمق که به موجب جمع شدن جلبک‌ها و جذب ذرات لجن ساخته می‌شود. ارتفاع آنها ممکن است به یک متر هم برسد)، خزها و موجودات زنده نادیده گرفته شده دیگر کرده است. حضور سه سال پیش، وی در برنامه TedTalks توجه جهانیان را به مخ مرجان (مرجانی شبیه مغز انسان) واقع در ساحل توباگو جلب کرد. وی همچنین در مقاله‌ای پست شده به سایت Brain Pickings برای مرگ درخت سرو پانصد ساله به سوگواری پرداخت.

در این مطلب می‌توانید گوشه‌ای از صحنه‌های اعجاب‌انگیز کتاب قدیمی‌ترین زندگان جهان را شاهد باشید:

لا لارتا با بیش از 2000 سال سن (صحرای آتاکاما، شیلی)

در نظر اول گویا خز روی سنگ‌ها را پوشانده، اما در حقیقت با بوته گلدار انبوهی طرف هستیم که از خانواده سبزی جعفری است و در ارتفاعات فوق‌العاده بالای صحرای آتاکاما می‌روید.

گران پیکای اسپروس، 550.9 ساله (فولوفیاله، سوئد)

این درخت 550.9 ساله به مثابه نمایه‌ای از تغییر اقلیم است. توده شاخه‌های نزدیک به زمین تقریباً 9500 سال به یک شکل روئیده‌اند، اما تنه‌ای که وسط آن قرار دارد فقط 50 سال قدمت دارد که به خاطر گرمایش ایجاد شده بالای فلات سوئد غربی این گونه سر برآورده است.

باباب پافوری که کمی کمتر از 2000 سال عمر دارد. (پارک ملی کروگر، آفریقای جنوبی)

این باباب در پارک حفاظت شده کروگر در آفریقای جنوبی قرار دارد و برای سر زدن به آن باید توسط افراد مسلح همراه شوید! باباب‌ها از میان، حالتی خمیری پیدا کرده و هر چه بیشتر رشد کنند، توخالی‌تر می‌شوند. این بدنه‌های خالی می‌توانند مامن مفیدی برای حیوانات باشند، اما انسان‌ها آن را برای استفاده‌های نه‌چندان قابل‌تمجیدی مثل دستشویی، زندان و... مورد استفاده قرار داده‌اند.

کاج هوآن 10.500 ساله (تپه رید، تاسمانی)

آتش‌بخش اعظمی از این زمین مملو از کاج‌های هوآن در تپه رید را از بین برده، اما قسمت قوی‌تری از آن باقی مانده است. با استفاده از تعیین تاریخ کربنی گرده‌های قدیمی که در عمق بستر دریاچه‌ای نزدیک یافت شده و از نظر ژنتیکی با کلونی همسانی داشت، قدمت آن را تخمین زده‌اند.

یوکای موژاوه 12000 ساله (صحرای موژاوه، کالیفرنیا)

این بوته کروزوت و یوکای موژاوه 12000 ساله هر دو ساختار دواری استثنایی داشته، به آرامی از یک ساقه مبدا منشعب می‌شوند. ساقه‌های جدید جای قبلی‌ها را می‌گیرند، اما همگی توسط یک ساختار ریشه‌ای مشترک به هم مربوط هستند.

استروماتولیت‌ها بین 2000 تا 3000 ساله (کاربلا استیشن، استرالایای غربی)

استروماتولیت ها که هم در علوم زمینی، هم علوم زیستی جایی دارند، ارگانیزم هایی هستند که وجودشان با اکسیژن یابی زمین که حدود 3.5 میلیارد سال پیش رخ داد و البته شروع حیات زمین گره خورده است.

خزه جنوبی 5500 ساله (جزیره پیل، قطب جنوب)

این توده عظیم خزه درست پشت همان جایی قرار دارد که یکصد سال پیش سفر کاوشی شکلتون به قطب جنوب درهم شکست؛ یعنی جزیره پیل جایی در کرانه قطب جنوب. پیدا کردن آن به خودی خود یک موفقیت محسوب می شود.

ولویچا میرابیلیس، 2000 سال عمر کرده است (صحرای نامیبی - ناکلوفت، نامیبی)

ولویچا از گیاهان جوزآور بدوی است که فقط در قسمت هایی از سواحل نامیبی و آنگولا، آن هم بخش هایی که رطوبت دریا با بیابان تلاقی می کند، دیده می شود. برخلاف ظاهرش، این گیاه فقط دو برگ دارد که هیچ کدام نمی ریزند. این درخت، درخت ملی نامیبی است.

علف اقیانوسیه پوسیدونیا 100 هزار ساله (جزایر بالریک، اسپانیا)

یک اعجوبه صد هزار ساله که تقریباً همزمان با آغاز پیدایش ردپای انسان در سیاره زمین به دنیا آمده است. علف اقیانوسیه پوسیدونیا حدوداً همان زمانی آغاز به ریشه دواندن کرد که اولین اجداد ما در حال خلق اولین اثر هنری خود در جنوب آفریقا بودند. این گیاه در آبراه تحت حفاظت یونسکو بین جزایر ایبیزا و فورمنترا زیست می کند.

کاج بریسلکون: 5000 سال قدمت هم گزارش شده است (سلسله جبال ایبیز، کالیفرنیا)

کاج های بریسلکون، قدیمی ترین ارگانیزم های متحد جهان هستند که سن آنها فراتر از 5000 سال گزارش شده است. در دهه 60 یک محقق قدمت دارترین درخت دنیا را قطع کرد تا به نمونه ای گرانبها دست پیدا کند. قسمتی از درخت قطع شده را در کازینوی نوادا به نمایش گذاشته اند.

اکالیپتوس نادر (نام آن به قصد حفاظت ذکر نمی شود): سال قدمت (ولز جنوبی نو، استرالیا)

این اکالیپتوس که شدیداً در معرض خطر قرار دارد حدود 13000 سال قدمت دارد و از آن کمتر از پنج عدد روی کره زمین باقی مانده است. نام این گونه بیش از حد به محل وجود آن اشاره دارد، بنابراین از ذکر آن خودداری شده است.

teze / سیاوش شهبازی